

Näin raha kiertää

- kansantalous tunnissa

Näin raha kiertää

Tarina siitä, miten raha liikkuu

1

Yrittäjä Virtanen kiittää kaikkia työntekijöitään kuukauden työstä. Virtasen kenkätehtaalla on palkkapäivä. Työntekijät ovat saaneet kukin valita tuleeko palkkakuitti heille sähköpostiin vai kirjeitse kotiin. Palkkakuitista työntekijä näkee, kuinka paljon tilille maksetaan rahaa ja kuinka paljon palkasta on pidätetty veroja sekä muita maksuja, kuten esimerkiksi ammattiliiton jäsenmaksu.

2

Palkkapäivän jälkeen tunnelma on leppoisaa. Lisäksi on viikonloppu. Kenkätehtaalla työskentelevä Laaksonen mietiskelee, että palkalla pitää maksaa vuokra, puhelin- ja kustannukset, sähkölasku, sanomalehti sekä laskea minkä verran rahaa menee viikossa ruokaan ja oman auton bensakuluihin. Pieni summa taitaa tälläkin kertaa jäädä säästöön uutta polkupyörää ja lomamatkaa varten. Rahan käyttöä on hyvä miettiä vähän. Rahaa kannattaa säästää yllättäviin menoihin ja suurempiin hankintoihin.

3

Laaksonen on hyvällä tuulella, koska pitää työstään ja kokee tekevänsä merkityksellistä työtä. Laaksonen myös suunnittelee joka kuukausi omaa rahankäyttöä. Laaksonen maksaa useimmiten esimerkiksi ruokaostoksensa kortilla, jolloin summa veloitetaan hänen tililtään kun tunnusluku on näppäilty. Se on siis tärkeää pitää vain omassa tiedossaan. Joskus on hyvä olla käteistä rahaa taskussa, jos täytyy vaikka kiireessä ottaa bussi ja maksaa lipusta kuljettajalle. Nyt palkkapäivänään Laaksonen käy ruokaostoksilla ja maksaa ostoksensa kortilla, minkä jälkeen hän nostaa vielä 20 € käteistä automaatilta varmuuden vuoksi.

4

Laaksonen suuntaa vielä Malisen puotiin ostamaan herkullisia vihanneksia, sillä vihannespuodista löytää aina monipuolisesti tuoreita kauden vihanneksia. Laaksonen käy viikoittain ostoksilla Malisen luona ja he vaihtelevat kuulumisia aina nähdessään. Laaksonen kerätessä vihanneksia koriinsa, huomaavat he, että tomaatit, kurkut ja perunat alkavat olla lopussa. Kauppias Malinen päättää lähteä käymään lähellä olevan maanviljelijä Pikkaraisen maatilalla. Sieltä vihanneskauppias saa lähiruokaa ja tuoreita vihanneksia.

5

Pikkaraisen maatilalla työntekijät ovat kasvimailla. Heidän juuri poimimansa tomaatit myydään suoraan vihanneskauppias Maliselle, joka täyttää tyytyväisenä autonsa peräkontin kaupan hyllyiltä puuttuvilla tarvikkeilla. Mutta mitä maanviljelijä Pikkaraisen luona tapahtuu? Pikkaraisen traktori pysähtyy ja maanviljelijä ei tiedä mitä tehdä. Hänen täytyy soittaa huoltoasemalle ja pyytää mekaanikko Heikkiseltä apua.

6

Heikkisen huoltoasemalla myydään bensiiniä ja tehdään pieniä korjauksia kaiken merkkisiin autoihin. Mekaanikko Heikkinen ajaa Pikkaraisen maatilalle. Hän löytää traktorissa olevan vian nopeasti ja saa sen korjattua. Maanviljelijä Pikkarainen ilahtuu tästä ja pyytää mekaanikko Heikkistä kirjoittamaan laskun, että hän voi maksaa tehdystä korjaustyöstä. Mekaanikko Heikkinen kirjoittaa laskun ja Pikkarainen maksaa sen kätevästi verkkopankissa.

7

Tänään on mekaanikko Heikkisen palkkapäivä. Heikkinen suunnittelee omaa rahankäyttöään. Tässä kuussa pitää asumis- ja ruokamenojen lisäksi ostaa autoon uudet renkaat. Heikkinen toteaa, että hän tarvitsee myös uudet lenkkarit.

8

Mekaanikko Heikkinen kävelee kaupungilla ja huomaa Monosen kenkäkaupan. Mikä onni, tuolla myydään juuri sellaisia lenkkareita, joista Heikkinen on haaveillut. Heikkinen haluaa lenkkarit, jotka ovat hyvät ja tukevat jalassa. Hän kokeilee muutamia erilaisia, jotta mukavat löytyvät. Heikkinen maksaa ostoksensa kortilla ja lähtee tyytyväisenä kotiin.

9

Mutta minne rahat jatkavat matkaansa? Kenkäkauppias Mononen käyttää kenkämyynnistä saatua rahaa mm. palkkojen maksuun, kenkäkaupan tilavuokraan ja hankintoihin eli uusien myytävien lenkkareiden tilaamiseen Virtasen kenkätehtaalta. Raha on tehnyt kierroksen tuotannosta (kenkätehtaalta) kuluttajalle ja edelleen tuotantoon.

Näin raha kiertää

Piirrä ja kirjoita tähän oma tarina kuinka raha kiertää.

Näin raha kiertää

Mihin Muttisen perheen rahat kuluvat?

Perheellä on 3500 euroa tuloja kuukaudessa, kun verotkin on maksettu jo palkoista. Valitse miten haluat ne käyttää. Rastita valitsemasi vaihtoehtoja ja laske lopuksi valitsemiesi vaihtoehtojen kustannukset yhteen. Riittävätkö rahat?

Asuminen (asunto, vesi, lämmitys, sähkö ja vakuutukset)

- 1000 € pieni asunto (3 huonetta)
- 1400 € keskikokoinen asunto (4 huonetta)
- 2000 € suuri asunto (5 huonetta, iso piha ja autotalli)
- muu hinta: _____ €

Ruoka

- 600 € teemme ruuan itse ja ostamme tarjous- tuotteita
- 800 € ostamme luomuruokaa
- 1000 € teemme ruokaa itse ja syömme myös ulkona
- muu hinta: _____ €

Liikkuminen (auto, pyörä ja julkiset kulkuvälineet)

- 20 € ei autoa, kuljemme pyörällä ja jalan
- 250 € kuljemme julkisilla liikennevälineillä
- 400 € kuljemme omalla autolla (polttoaine, vakuutukset, huolto jne.)
- 600 € säästetään uuteen autoon
- muu hinta: _____ €

Puhelin- ja internetmaksut

- 200 €
- 300 €
- 400 €
- muu hinta: _____ €

Kodinkonelaitteet, puhelimet ja tietokoneet

- 300 €
- 400 €
- 700 €
- muu hinta: _____ €

Vaatteet

- 200 € käymme paljon kirpputorilla
- 350 € ostamme keskihintaisia vaatteita
- 500 € ostamme kalliita merkkivaatteita
- muu hinta: _____ €

Lasten harrastukset (kuukausimaksut, välineet, vuokrat, lippuhinnat jne. yhteensä)

- 150 €
- 200 €
- 400 €
- muu hinta: _____ €

Vanhempien menot ja harrastukset

- 100 €
- 200 €
- 400 €
- muu hinta: _____ €

Lomamatkat

- 200 € lyhyt lomamatka tuttavien tai sukulaisten
- 350 € viikonloppuloma hotellissa
- 300 € säästetään viikon rantalomaa varten (yhteensä loma maksaa 3 600 €)
- muu hinta: _____ €

=====

Kaikki kustannukset yhteensä _____ € / kk

Perheen kaikki tulot 3500 €/kk.

Perheen kaikki menot _____ €/kk.

=====

Tulot - kaikki meno = (+/-) _____ €/kk.